

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Bartkowiak

Protokolant: prot. sąd. Katarzyna Szymanek

przy udziale Wojciecha Kiszki Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2018 r.

sprawy **K. G.**

oskarżonego z art. 217a kk i art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 57a § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Gnieźnie

z dnia 11 czerwca 2018 r., sygn. akt II K 83/18

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie do ponownego rozpoznania.

Hanna Bartkowiak

UZASADNIENIE

K. G. został oskarżony o to, że w dniu 17 września 2017 r. na terenie stadionu żużlowego przy ul. (...) w G. działając publicznie, bez powodu oraz okazując rażące lekceważenie porządku prawnego dokonał zamachu na zdrowie umundurowanego pracownika ochrony L. K. naruszając jej nietykalność cielesną w związku z podjętą przez nią interwencją na rzecz ochrony bezpieczeństwa ludzi i ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego w ten sposób, że przewrócił pokrzywdzoną i kilkakrotnie uderzył pięścią w twarz w wyniku czego doznała obrażeń ciała w postaci sińców na twarzy, kończynie górnej lewej, tułowiu oraz kończynie dolnej lewej, tj. przestępstwo z art. 217a kk i art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 57a § 1 kk.

Sąd Rejonowy w Gnieźnie, wyrokiem z dnia 11 czerwca 2018 r. wydanym w postępowaniu przeprowadzonym pod sygn. akt II K 83/18 uznał **oskarżonego K. G.** za winnego zarzucanego mu czynu, popełnionego w sposób wyżej opisany, tj. przestępstwa z art. 217a kk, art. 157 § 2 kk i art. 60 ust. 3 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1160) w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 57a § 1 kk i za to na podstawie art. 217a kk w zw. z art. 11 § 3 kk w zw. z art. 57a § 1 kk i art. 37a kk wymierzył mu karę grzywny w wysokości 120 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 60 zł.

Na podstawie art. 41b § 1 kk Sąd orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu wstępu na imprezy masowe o charakterze sportowym tj. na mecze żużlowe rozgrywane z udziałem klubu żużlowego „ (...)” na okres 1 roku.

W oparciu o art. 46 § 1 kk Sąd zobowiązał oskarżonego do częściowego zadośćuczynienia pokrzywdzonej L. K. wyrządzonej krzywdy poprzez zapłatę na jej rzecz kwoty 3000 zł.

Ponadto Sąd obciążył oskarżonego wyliczonymi kosztami procesu i wymierzył mu opłatę w kwocie 720 zł (k. 88-88v).

Powyższy wyrok zaskarżył prokurator w części dotyczącej orzeczenia o karze i środkach karnych na niekorzyść oskarżonego. Apelujący podniósł zarzuty obrazy przepisów prawa materialnego, tj. art. 43 § 1 kk, art. 37a kk oraz art. 11 § 3 kk.

W związku z tym skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie (k. 97-99).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja oskarżyciela publicznego okazała się zasadna i doprowadziła do wnioskowanego uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie do ponownego rozpoznania, przy czym powody uchylenia były obszerniejsze niż te wskazane przez skarżącego.

Sąd Okręgowy po dokonaniu analizy akt przedmiotowej sprawy oraz prześledzeniu czynności podejmowanych przez Sąd Rejonowy doszedł do wniosku, że w ramach podniesionych przez prokuratora zarzutów zasadniczym uchybieniem, które powinno być wskazane w apelacji jest zarzut obrazy prawa procesowego, tj. art. 387 § 1 i § 2 kpk. Natomiast naruszenia prawa wskazane przez prokuratora w apelacji oraz jeszcze inne dostrzeżone przez Sąd Okręgowy z urzędu, związane są z niedochowaniem przez Sąd I instancji wymogów z art. 387 § 1 i 2 kpk mają charakter wtórny.

Przypomnieć w tym miejscu należy, że K. G. został oskarżony o popełnienie przestępstwa z art. 217a kk i art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 57a § 1 kk. Natomiast Sąd I instancji, procedując w trybie dobrowolnego poddania się karze z art. 387 kpk, uznał tego podsądnego za winnego popełnienia występku z art. 217a kk, art. 157 § 2 kk i art. 60 ust. 3 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 57a § 1 kk. Sąd niższej instancji skazał więc K. G. za czyn o innej kwalifikacji aniżeli ten, co do którego został złożony wniosek oskarżonego w trybie art. 387 § 1 kpk o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy. Takie postąpienie stanowi ewidentne naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 387 § 1 i 2 kpk i miało oczywisty wpływ na prawidłowość wydanego rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2015 r., II KK 48/15, Legalis nr 1182758). Dostrzeżone uchybienie Sądu Rejonowego, jak już była mowa powyżej, miało charakter pierwotny w stosunku do pozostałych zarzutów podniesionych przez oskarżyciela publicznego i spowodowało konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie do ponownego rozpoznania w celu przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w zgodzie z obowiązującymi przepisami proceduralnymi.

Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd niższej instancji dokonując zmiany kwalifikacji prawnej czynu dopuścił się innego jeszcze uchybienia. Sąd ten przyjął bowiem i to bez dokonywania zmian w opisie czynu, że zachowanie K. G. opisane w zarzucie wyczerpało również ustawowe znamiona przestępstwa z art. 60 ust. 3 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych. Trzeba zaś zwrócić uwagę, że dla wyczerpania ustawowych znamion tego przestępstwa niezbędne jest ustalenie, iż zachowanie w postaci naruszenia nietykalności cielesnej członka służby porządkowej miało miejsce w czasie i w miejscu trwania imprezy masowej. Tymczasem z treści zarzutu nie wynika wprost by oskarżony miał działać w miejscu i w czasie trwania imprezy masowej, a jedynie, iż czyn podsądnego miało miejsce na terenie stadionu żużlowego przy ul. (...) w G.. W takiej sytuacji doszło do przypisania przez Sąd Rejonowy K. G. popełnienia przestępstwa z art. 60 ust. 3 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych, pomimo że w opisie czynu nie były zawarte wszystkie ustawowe znamiona tego występku.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że sąd orzekający nie jest związany oceną prawną czynu proponowaną przez oskarżyciela publicznego i ma nie tylko prawo, ale wręcz obowiązek dokonania zmiany kwalifikacji prawnej czynu na właściwą w sytuacji dostrzeżenia nieprawidłowości w tym zakresie. Należy w tym miejscu jeszcze wskazać, że przepis art. 387 § 1 kpk nie precyzuje co prawda treści wniosku, jednak z użytego w nim sformułowania „wymierzenie mu określonej kary lub środka karnego, orzeczenie przepadku lub środka kompensacyjnego” wnioskować należy, że oskarżony może zaproponować rodzaj i wysokość represji karnej. W konsekwencji, należy wnosić, że porozumieniem nie można skutecznie objąć kwalifikacji prawnej czynu, gdyby oskarżony wniósł o przyjęcie innej kwalifikacji niż

wynikająca z ustaleń faktycznych. Natomiast w razie dostrzeżenia przez sąd konieczności zmiany kwalifikacji prawnej czynu, sąd na podstawie art. 399 § 1 kpk, powinien uprzedzić strony o takiej możliwości, a uwzględnienie wniosku o dobrowolne poddanie się karze będzie wówczas uzależnione od podtrzymania go przez oskarżonego także w wypadku zmiany kwalifikacji prawnej czynu oraz niewniesienia sprzeciwu przez prokuratora i pokrzywdzonego (vide: Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, autorzy: D. Świecki (red.), B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, publ. LEX/el., 2018). W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy takiego uprzedzenia nie dokonał. Wskutek tego pozbawił oskarżonego możliwości złożenia wniosku w trybie art. 387 § 1 kpk w stosunku do czynu o kwalifikacji prawnej przyjętej przez Sąd I instancji w zaskarżonym wyroku.

Przechodząc do zarzutów apelacyjnych podniesionych przez prokuratora, dwa z nich wiążą się przedmiotowo z opisanym wyżej uchybieniem. Chodzi mianowicie o obrazę prawa materialnego – art. 11 § 3 kk oraz art. 37a kk, czyli przepisy przywołane przez Sąd Rejonowy w pkt 1 zaskarżonego wyroku do podstawy prawnej wymiaru kary. Otóż jak wynika z treści apelacji oskarżyciela publicznego, aprobeuje on przyjętą przez Sąd Rejonowy kumulatywną kwalifikację czynu poprzez dodanie również występku z art. 60 ust. 3 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych i w związku z tym według skarżącego to ten właśnie przepis powinien być podstawą wymiaru kary, gdyż przewiduje surowszą sankcję niż przywołany przez Sąd I instancji art. 217a kk. Prokurator ma rację, gdyż granice wymiaru kary z art. 60 ust. 3 ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych to kara grzywny nie mniejsza niż 120 stawek dziennych, ograniczenie wolności albo pozbawienie wolności do lat 2, zaś przestępstwo z art. 217a kk zagrożone jest karą grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Z powyższego wynika, że po pierwsze Sąd niższej instancji wymierzając karę grzywny zbędnie powołał art. 37a kk skoro przepis art. 217a kk przewiduje alternatywne kary, w tym grzywnę. Drugie i poważniejsze naruszenie prawa materialnego polegało na uczynieniu przez Sąd Rejonowy podstawą wymiaru kary łagodniejszego przepisu prawa materialnego, przez co doszło do naruszenia art. 11 § 3 kk. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu, w wypadku kumulatywnej kwalifikacji z art. 11 § 2 kk, sąd wymierza karę na podstawie przepisu przewidującego karę najsurowszą, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu innych środków przewidzianych w ustawie na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów. Idąc dalej, przyjęcie do podstawy prawnej czynu oskarżonego art. 60 ust. 3 ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych powodować powinno orzeczenie kary z tego przepisu w zw. z art. 57a § 1 kk, który obliuguje do podwyższenia wymiaru kary zasadniczej występku o charakterze chuligańskim do wysokości nie niższej niż dolna granica ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę. W rozpatrywanym przypadku powinna to być zatem minimum kara 180 stawek grzywny (120 stawek to najniższa kara z art. 60 ust. 3 ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych zwiększona o połowę, czyli o 60 stawek). Wobec powyższego stwierdzono, że Sąd Rejonowy wymierzył karę zasadniczą poniżej progu przewidzianego w Kodeksie karnym, a zatem z rażąco obrazą prawa materialnego.

Ponadto, Sąd II instancji zgodził się z apelującym, że w zaskarżonym orzeczeniu doszło do obrazy prawa materialnego, tj. art. 43 § 1 kk. Sąd Rejonowy orzekł bowiem w stosunku do podsądnego środek karny w postaci zakazu wstępu na imprezy masowe o charakterze sportowym, tj. na mecze żużlowe rozgrywane z udziałem określonego klubu żużlowego na okres 1 roku, podczas gdy zgodnie z art. 43 § 1 kk w zw. z art. 39 pkt 2c kk zakaz wstępu na imprezę masową orzeka się w latach, od lat 2 do 6. Dolna granica wymiaru tego środka karnego wynosi zatem 2 lata. Oznacza to, że Sąd I instancji zaaprobował wniosek oskarżonego o dobrowolne poddanie się karze, niezgodny z prawem karnym materialnym. Należy zatem przypomnieć, że w przypadku procedowania w trybie art. 387 § 1 kpk sąd nie jest zwolniony od zweryfikowania czy proponowany przez oskarżonego wymiar kary i środków karnych odpowiada prawu. Wynika to z tego, że wyrokowanie w warunkach art. 387 kpk musi prowadzić do uzyskania stanu sprawiedliwości materialnoprawnej, a więc do słusznego zastosowania normy prawa karnego materialnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2017 r., III KK 55/17, Legalis nr 1682077). Sąd Rejonowy sam dostrzegł powyżej opisaną obrazę prawa materialnego, co przekazał w treści uzasadnienia wyroku. Niemniej jednak ta wada wydanego orzeczenia okazała się drugoplanowa wobec pierwszego opisanego uchybienia i konieczności już z tego powodu uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie do ponownego rozpoznania.

Reasumując, z uwagi na dopuszczenie się przez Sąd I instancji naruszenia przepisów prawa procesowego, tj. art. 387 § 1 i 2 kpk, które miały wpływ na treść wydanego orzeczenia, Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie do ponownego rozpoznania.

Przy powtórnym rozpoznawaniu sprawy Sąd I instancji zobowiązany będzie czuwać nad zachowaniem reguł procesowych, tak by nie doszło do naruszenia przepisów proceduralnych. Niewykluczone jest złożenie przez oskarżonego ponownie wniosku w trybie art. 387 § 1 kpk o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy, jeżeli zostaną spełnione wszystkie wymagania formalne dla tego wniosku. Taki ewentualny wniosek Sąd Rejonowy powinien zaś zweryfikować aby zaproponowany wymiar kary, środków karnych i środków kompensacyjnych nie naruszał norm prawa materialnego. Sąd niższej instancji winien mieć również na względzie wyrażony w art. 443 kpk zakaz reformationis in peius w postępowaniu ponownym oraz fakt, że wniesiona przez prokuratora apelacja na niekorzyść oskarżonego nie dotyczyła wymiaru kary zasadniczej, ani też ustaleń faktycznych.

Hanna Bartkowiak